

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĐELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

DVADESET I ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU

OPRAŠTAJ, KAŽEM TI,
NE DO SEDAM PUTA,
NEGO DO
SEDAMDESET PUTA
SEDAM!

RUJAN

Ned. 17.	DVADESET I ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU Robert Belarmino, Hildegarda, Kerubina
Pon. 18.	Josip Kupertinski, Sonja, Irena
Uto. 19.	Januarije, Teodor, Emilija, Suzana, Željko
Sri. 20.	Andrija Kim, Pavao, Andrijana, Svjetlana
	Matej - apostol
Čet. 21.	Dan policijske kapelanije PU bjelovarsko-bilogorske
Pet. 22.	Katarina Švedska, Emerita, Mauricije
Sub. 23.	Pijo, Zaharija i Elizabeta, Lino, Tekla

TEMA BROJA	
Opraštanje	3
SLUŽBA RIJEČI XXI. NEDJELJA KROZ GODINU	
ČITANJA	
Opraštaj, kažem ti, ne do sedam puta, nego do sedamdeset puta sedam!	4
HOMILIJA	
Mjera praštanja - praštanje bez mjere	8
KATEHEZA	
Što molitva „Oče naš” govori o oprost	10
Moć duhovnosti:	
Otvoriti se milosti opraštanja	12
Mali vjeronaučni leksikon	15
BLAGDAN	
Sveti Matej	16
NAŠI POKOJNI	20

Naslovnica: Daniel Bonnell, *Očev oprost i raskajani sin*
Slika preuzeta s: <https://fineartamerica.com/>

mihael

27/2023.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XVII. (2023.), broj 28 (579); dvadeset i četvrta nedjelja kroz godinu, 17. rujne 2023.

Kontakt:

vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan, tel.: 22 712, 85 682; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana, tel.: 22 715, 82 805, e-mail: vbakula@mup.hr

Opraštanje

Za evanđelje imamo prispodobu o okrutnom dužniku. Sluga koji je molio i dobio od gospodara oprost goleme svote novaca, baca svoga kolegu u tamnicu zato što mu ne može vratiti dug od sto dnevnica.

Ovu prispodobu donosi jedini Matej, iz čega proizlazi da je bila posebno važna za njegove povijesne čitatelje. Prošle smo nedjelje imali odlomak u kojem se zajednica trebala suočavati s pojavom zla u vlastitim redovima: Isus zabranjuje raskidati zajedništvo s posrnulim pojedincima prije nego ih iskreno pokušamo inspirirati na obraćenje. Danas je slična tema: tko iskreno priznaje da treba Božje oproštenje, mora opraštati ljudima koji mu nanose uvrede i zlo.

Za starozavjetnu podlogu toj Isusovoj pouci imamo Sirahovo učenje o potrebi opraštanja: "Oprosti nepravdu svomemu bližnjemu, pa kad budeš molio, grijesi će ti se oprostiti. Ako čovjek goji mržnju na drugoga, kako može od Gospodina tražiti ozdravljenje?" U hebrejskom načinu razmišljanja "mržnja" ili "ljubav" nisu teoretski stavovi u nečijem srcu i mislima, nego konkretne akcije kojim ljudi jedni drugima škode ili pomažu. Zato ovdje prestati s mržnjom ili oprostiti znači obustaviti zlobne akcije protiv bližnjega, okončati s radnjama kojima drugima nanosimo zlo.

Za pripjev imamo razmišljanje starozavjetnoga nadahnutog pjesnika o Božjoj spremnosti na opraštanje: "Milosrdan je i milostiv Gospodin, spor na srdžbu i vrlo dobrostiv!" Cijeli je psalam zahvala za ozdravljenje koje je ozdravljeni pjesnik sebi protumačio i kao milostivo oproštenje grijeha. Bog oprašta i ozdravlja, nije razjaren za sva vremena. "Dobrota je njegova s onima koji ga se boje!"

Ispitajmo svoju spremnost na opraštanje kao odricanje od djela i riječi kojima bližnjega podcjenjujemo, vrijeđamo, potkopavamo. Svjesni da Božje odobrenje trebamo, tražimo snagu da opraštamo ljudskoj braći i sestrama.

Prvo čitanje: Sir 27, 30 – 28, 7

Oprosti nepravdu svojemu bližnjemu, pa kada budeš molio, grijesi će se tvoji oprostiti.

Čitanje Knjige Sirahove

Mržnja i srdžba jednako su gnjusne
i grešan ih čovjek obje u sebi nosi.
Tko se osvećuje, njemu se Gospodin osvećuje
i dobro pazi na grijehe njegove.
Oprosti nepravdu svojemu bližnjemu,
pa kad budeš molio, grijesi će se tvoji oprostiti.
Ako čovjek goji mržnju na drugoga,
kako može od Gospodina tražiti ozdravljenje?
Kad s čovjekom sličnim sebi nema milosrđa,
kako može moliti se za svoje grijehe?
On, koji je sâm od mesa, goji osvetljivost,
pa tko će mu oprostiti grijehe?
Misli na konac svoj i prestani s mržnjom;
sjeti se raspadanja i smrti i vrši zapovijedi.
Misli na zapovijedi i ne mrzi na bližnjega
i na savez Svevišnjega pa oprosti krivicu.

Riječ Gospodnja.

Premda se u Starom zavjetu nalaze propisi koji nedvojbeno govore o zakonitoj praksi krvne osvete (Br 35,19; Pnz 19,12-13), ipak se općenito radije preporučuje ljubav, praštanje i izbjegavanje mržnje, (Lev 19,17-18). U tom smjeru ide i današnji odlomak iz Knjige Sirahove. U njemu se odustajanje od osvete i praštanje bližnjemu promatra kroz prizmu pobožne mudrosti koja čitavo ljudsko djelovanje stavlja u odnos prema Bogu. Oprostiti bližnjemu nepravdu dvostruko je dobar čin. Prije svega, opraštanje bližnjemu priznavanje je svoje ograničenosti i Božjega prvenstva u „pravu“ na osvetu (usp. Izr 20,22: „Nemoj govoriti: 'Osvetit ću se za zlo'; čekaj Jahvu, i on će te spasiti.“ Usp. Rim 12,19), a potom poticaj na opraštanje dolazi i od realnog suočavanja s istinom o prolaznosti ljudskog života. Onaj tko misli na svoj kraj, raspadanje i smrt, postaje svjestan besmislenosti mržnje koja zagorčava život i spremniji je oprostiti od čovjeka koji zaslijepljen mržnjom ne vidi istinu o samome sebi. No, ta mudrosna razmišljanja u Knjizi Sirahovoj koja potiču na ljubav prema bližnjemu nisu samo plod ljudskoga uma. Mudrost o kojoj Sirah govori dolazi od milosrdnog Boga i izražena je u njegovim zapovijedima i Savezu koji je sklopio sa svojim narodom.

Otpjevni psalam: Ps 103, 1-4.8.10-12

Milosrdan je i milostiv Gospodin, spor na srdžbu i vrlo

Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina
i sve što je u meni, sveto ime njegovo!
Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina
i ne zaboravi dobročinstava njegovih!

On ti otpušta sve grijehe tvoje,
on iscjeljuje sve slabosti tvoje;
on ti od propasti izbavlja život,
kruni te dobrotom i nježnošću.

Jarostan nije za vječna vremena
niti dovijeka plamti srdžba njegova.
Ne postupa s nama po grijesima našim
niti nam plaća po našim krivnjama.

Jer kako je nebo visoko nad zemljom,
dobrota je njegova s onima ,
koji ga se boje.
Kako je istok daleko od zapada,
tako udaljuje od nas bezakonja naša.

Današnji psalam slavi Gospodinovu nježnost i dobrotu. On oprašta, ozdravlja i oživljuje. Gospodin ne postupa s nama po grijesima našim, niti nam plaća po našim krivnjama“. Božja ljubav je snažnija od naših krivnji i ništa ga ne može spriječiti da nas ljubi.

Drugo čitanje: Rim 14, 7-9

Živimo ili umiremo – Gospodinovi smo!

Čitanje Poslanice sv. Pavla apostola Rimljanima

Braćo:

Nitko od nas sebi ne živi, nitko sebi ne umire. Doista, ako živimo, Gospodinu živimo, i ako umiremo, Gospodinu umiremo. Živimo li dakle ili umiremo – Gospodinovi smo. Ta Krist zato umrije i oživje da gospodar bude i mrtvima i živima.

Riječ Gospodnja.

Čitavo četrnaesto poglavlje poslanice Rimljanima posvećeno je pitanju jake i slabe savjesti. Na jednoj su strani kršćani koji su došli do određenog stupnja zrelosti u vjeri u kojem smatraju nadvladanima židovske propise koji određuju što se smije, a što ne smije jesti, dok s druge strane stoje oni čija je savjest još slaba i smatraju se obvezanima vršiti i te vanjske propise. I jedni i drugi pak Kristovi su vjernici koji imaju pravo na vlastite stavove i uvjerenja. Jedinstvo kršćanske zajednice ne sastoji se u rigidnoj uniformiranosti ponašanja i mišljenja, nego u međusobnoj ljubavi, razumijevanju i poštivanju različitosti u jednakosti.

U tom kontekstu Pavlova rečenica „Nitko od nas sebi ne živi, nitko sebi ne umire“ (Rim 14,7) dobiva preciznije značenje. Nije, naime, riječ samo o nekoj mudroj izreci koja bi općenito označavala kako je čovjek društveno biće i kako su ljudi nužno upućeni jedni na druge. Živjeti i umirati ovdje je binom koji prvenstveno upućuje na kršćaninov odnos s Kristom. Tako se rasprava o jakoj i slaboj savjesti u pitanjima izvanjskih propisa usmjerava prema temeljnom pitanju jedinstva svih kršćana u pripadnosti Kristu, koje nadilazi sve granice pa tako i granicu života i smrti. I oni koji žive i oni koji umiru jednako su u zajedništvu s Kristom jer je on po svojoj smrti i uskrsnuću gospodar i mrtvima i živima.

Evandjelje: Mt 18, 21-35

Opraštaj, kažem ti, ne do sedam puta, nego do sedamdeset puta sedam!.

Čitanje svetog Evandjelja po Mateju

U ono vrijeme Petar pristupi Isusu i reče:

»Gospodine, koliko puta da oprostim bratu svomu ako se ogriješi o mene? Do sedam puta?«

Kaže mu Isus:

»Ne kažem ti do sedam puta, nego do sedamdeset puta sedam.« »Stoga je kraljevstvo nebesko kao kad kralj odluči urediti račune sa slugama. Kad započe obračunavati, dovedoše mu jednoga koji mu dugovaše deset tisuća talenata. Kako nije imao odakle vratiti, zapovjedi gospodar da se proda on, žena mu i djeca i sve što ima te se podmiri dug. Nato sluga padne ničice preda nj govoreći: 'Strpljenja imaj sa mnom, i sve ću ti vratiti.' Gospodar se smilova tomu sluzi, otpusti ga i dug mu oprostio. A kad taj isti sluga izađe, naiđe na jednoga svoga druga koji mu dugovaše sto denara. Uhvati ga i stane ga daviti govoreći: 'Vrati što si dužan!' Drug padne preda nj i stane ga zaklinjati: 'Strpljenja imaj sa mnom i vratit ću ti.' Ali on ne htjede, nego ode i baci ga u tamnicu dok mu ne vrati duga. Kad njegovi drugovi vidješe što se dogodilo, silno ražalošćeni odoše i sve to dojavije gospodaru. Tada ga gospodar dozva i reče mu: 'Slugo opaki, sav sam ti onaj dug oprostio jer si me zamolio. Nije li trebalo da se i ti smiluješ svome drugu, kao što sam se i ja tebi smilovao?' I gospodar ga, rasrđen, preda mučiteljima dok mu ne vrati svega duga. Tako će i Otac moj nebeski učiniti s vama ako svatko od srca ne oprostio svomu bratu.«

Riječ Gospodnja

U evanđelju Petar postavlja Isusu ono poznato pitanje: »Gospodine, koliko puta da oprostim bratu svomu ako se ogriješi o mene? Do sedam puta?« U tom svom pitanju i, moglo bi se reći, ponudi opraštanja Petar je vjerojatno mislio da je velikodušan. Doista, tko oprostio nekomu nakon što ga je sedam puta povrijedio? Isus pokazuje svu zahtjevnost kršćanske ljubavi kad odgovara: »Ne kažem ti do sedam puta, nego do sedamdeset puta sedam.« U biblijskom načinu govora sedam je savršen broj koji izriče puninu. Kad Isus kaže »do sedamdeset puta sedam«, on želi naznačiti beskonačnost, neograničenost. Kršćanin je, ne samo pozvan, nego obvezan, opraštati beskonačno, neograničeno, uvijek iznovice, koliko ga god puta neka osoba ili skupina povrijedila, koliko god nepravda činila, kakva god zla vršila. Kršćansko opraštanje nadilazi zloću, ne samo po kvaliteti, nego i svojom upornošću, učestalošću, ustrajnošću. Svoj poticaj Isus ilustrira još jednom prispodobom o kraljevstvu nebeskom. U njoj kralj otpušta dug sluzi koji ga moli za milost, no taj sluga nije spreman oprostiti svomu dužniku. Dug koji je kralj oprostio iznosi deset tisuća talenata. To je nezamisliva suma. Već je i jedan talent bio toliki iznos da za njega nije postojala kovanica, a iznosio je 6000 drahmi. Računa se da je jedna dragma bila jedna nadnica. To znači da je jedan talent bio ravan plaći za 6000 dana. Stoga deset tisuća talenata ostaje dug koji nitko ni u kojem slučaju nije mogao vratiti. Kralj takav dug oprašta. S druge strane, sluga svomu dužniku ne oprašta dug od sto denara. Čini se da bi se u Novom zavjetu jedan denar mogao usporediti s jednom drahmom, to jest nadnicom za jedan dan rada. Nadoknaditi komu sto dana rada, to je već moguće i zamislivo. Isus je svjesno uspostavio kontrast između velikodušnosti kralja koji ovdje predstavlja Boga i škrtosti sluge koji predstavlja vjernika koji nije spreman oprostiti tuđe grijeh. Bog je svakomu čovjeku oprostio daleko više nego što će ijedan čovjek ikomu ikada trebati oprostiti.

Komentari čitanja: Darko Tepert, <https://www.glas-koncila.hr/>

Mjera praštanja - praštanje bez mjere

Zakoni opraštanja bližnjemu bili su među učiteljima Isusova vremena brižno razrađivani. Najčešće se govorilo da vjernik može oprostiti bratu do tri ili četiri puta. Petar misli da je velikodušan ako to podvostruči. Isus kaže da to nije dosta. "Sedamdeset puta sedam" zapravo znači bezbroj puta. To je Isus najavio u Očenašu zazivom Bogu da oprašta nama kao što mi opraštamo dužnicima našim (Mt 6,12). Ovdje drastičnim brojem samo ponavlja i naglašava da je ozbiljno mislio kad je kazao: "Ako vi ne otpustite ljudima, ni Otac vaš neće otpustiti vaših grijehova" (Mt 6,15). Taj svoj nauk Isus osvjetljuje prispodobom o nemilosrdnom dužniku. Koliki je to dug od 10 000 talenata i dug od 100 denara? Talenat je bio kovani novac od zlata ili srebra, težak po nekoliko desetaka kilograma. Nije bio isti u Grčkoj i Siriji u Isusovo doba. Grčki talent vrijedio je 6.000 denara, a denar je bio plaća za jednu nadnicu. Znači 10 tisuća talenata bilo bi 60 milijuna denara a jedan denar je bio

nadnica. 60 milijuna nadnica, dnevnic, dana! Trebali bismo raditi oko 164 tisuće godina, naspram 100 denara, 100 dana. Upravo tom nevjerojatnošću Isus upozorava na beskrajsnost milosrđa Božjeg. U dva dijela prispodobe ponavlja se refren dvojice slugu: "Strpljenja imaj sa mnom i sve ću ti vratiti" (r. 26 i 29).

Ne postoji idealan zajednički život. Različiti kakvi već jesmo, jedni druge svjesno ili nesvjesno povrijedimo. U međuljudskim odnosima tema praštanja predstavlja veliki izazov. Netko zgodno reče: Put od glave do srca udaljen je otprilike 30 centimetara, ali najčešće traje čitav život. To osobito vrijedi za problem praštanja. Dok u glavi razmišljamo, razum jasno kaže da treba oprostiti i tražiti oproštenje. Nijedan ljudski odnos ne može uspjeti bez međusobne spremnosti na praštanje i pomirenje. Ali na putu od glave do srca nalaze se mnoge prepreke. Najčešće su to naša 'zašto pitanja'. Prva prepreka glasi: Zašto uvijek moram ja biti taj koji je velikodušan i dobrohotan? Iza takve reakcije skriva se osjećaj (uvjerenje): drugi su egoistični, gledaju samo vlastitu korist.

Zašto bih se ja drukčije ponašao? Protiv ove prepreke pomaže uvježbavanje novoga motrišta: spoznaja da nas drugi prihvaćaju sa svim našim životnim navikama i karakternim značajkama; koji nas vole usprkos našim pogreškama i zakazivanjima; koji su uz nas, iako ih često znamo razočarati. Dakle, zadaća koja pomaže nadići prvu prepreku glasi: osvijestiti da i mi često živimo od tuđe dobrohotnosti, velikodušnosti i praštanja!

Drugi opet prigovor na putu od glave do srca glasi: Zar bih trebao pustiti da me drugi iskorištavaju? Ovdje izlazi na vidjelo osjećaj (uvjerenje): ako sam dobar i velikodušan, ispadam naivan, drugi će me izigrati. Ako pokušam oprostiti, sebi štetim. Opet nam pomaže sve vidjeti iz drugačijeg kuta: spoznati da se ljubav i dobrota uvijek isplate! Ja sam na dobitku ako tako postupam. Jer, ako isključivo živim prema geslu: 'Kako ti meni, tako ja tebi!' (trgovački odnos) ili: 'Ti sebi, ja sebi!' (tolerancija kao

ravnodušno susretanje) - tada ne samo što druge čvrsto vežem za njihove grijehe i zakazivanja, već i samoga sebe činim doživotno ovisnim o onome što su nam drugi učinili. Moje ponašanje postaje prisilno i neslobodno. Dakle, moram u sebi osvijestiti da praštanje i velikodušnost daruju nutarnju slobodu i odmak od situacije koja nas je povrijedila. "Slugo opaki, sav sam ti onaj dug oprostio jer si me zamolio. Nije li trebalo da se i ti smiluješ svome drugu, kao što sam se i ja tebi smilovao?" (Mt 18, 32) Kako Bog tebi, tako ti drugome! 'Otpusti nam duge naše, kako i mi otpuštamo dužnicima našima...' Pomirenje se događa kada jedni drugima opraštamo. Ako ti se u nekim situacijama to čini nemogućim i nadilazi tvoje ljudske sile, tada moli Duha svetoga da ti ulije snage u srce i odlučnosti za prve korake prema pomirenju.

Priredio p. Stjepan Harjač

<https://deon.pl>

mihael

Što molitva „Oče naš” govori o oprostu

Izvorni grčki tekst Evanđelja koristi više izraza za koncept opraštanja. Ono što nalazimo u biblijskim tekstovima, uključujući i Oče naš, različiti su izrazi koji se mogu prevesti kao odricanje od prava nad dugom ili neopterećenje

Što činimo kada opraštamo? Zaboravljamo li, zanemarujemo, ne obaziremo se, ignoriramo nepravdu? Odustajemo li od svoje želje da nastavimo s osvetom, odmazdom, čak i pravdom? Kako mogu znati jesam li stvarno nekome oprostio? Činjenica da teško odgovaramo na ova pitanja daje nam do znanja koliko je opraštanje široko i koliko ga je teško istraživati. Često se povijesno (i tragično) miješao s nejasnim shvaćanjem pomirenja kao pokornog prihvatanja prilično neprihvatljivih stanja.

To je vjerojatno zato što se oprost nije u cijelosti smatrao filozofskim problemom sve do međuratnog i poratnog razdoblja 20. stoljeća, kada je genocidni rat pokrenuo pitanje neoprostivog - može li čovječanstvo oprostiti Auschwitz, Gulag, Apartheid? Tko oprašta? Kome je oprošteno? Gdje su granice opraštanja? Postoji li nešto poput

„neoprostivog”? Na više načina opraštanje je relativno nova intelektualna briga. Pa čak i ako je tema postala donekle aktualna u drugoj polovici prošlog stoljeća, to nije baš preokupacija većine današnjih učenjaka. Zapravo možda nikada nije ni bila, čak ni među zapaženim kršćanskim misliocima.

Uzmimo za primjer sv. Augustina. Više od pet milijuna riječi koje čine augustinski kanon, samo šesto poglavlje Pravila i nekoliko korizmenih propovijedi izričito govore o oprostu. Pravilo daje upute o tome kako se redovnici trebaju ponašati prema uvredama u samostanima i samostanskim sredinama. Te se upute ne razlikuju od onoga što pronalazimo u propovijedima u kojima se obraća i laicima i redovnicima, od svih se traži isto ponašanje. Ukratko, u tim tekstovima Augustin opraštanje razumije kao milostinju (elemosynas): „Svatko tko oprosti drugome koji se ogriješio od njega, nesumnjivo vrši djelo milosrđa (elemosynam facit) u opraštanju grijeha (ignoscendo peccatum).” Pravilo zahtijeva od redovnika koji su vrijeđali porugom (judio), ozljedama (maledicto) ili teškim optužbama (criminis objectiu) da to što prije isprave (quantocius - odmah). Uvrijeđeni je dužan opravdati prijestup bez rezerve (sine disceptatione) i svim srcem (ex animo). Propovijedi slijede isti princip.

<https://book.hr>

Zanimljivo je kako sv. Augustin nije imao nijednu riječ za oprost zbog toga što je nije bilo u latinskom jeziku. Osvrnuo se na otpuštanje grijeha (remissionem peccatorum), opraštanje kaznenih djela (offensis condonandis), na stvari koje zahtijevaju traženje oprosta (petenda venia), na „ignoriranje” grijeha (ignoscendo peccatum) i, što je još važnije, na otpuštanje dugova (kao u latinskoj formulaciji Gospodnje molitve, dimitte debita nostra). Kasniji latinski izraz perdonare je, većina znanstvenika se slaže, izraz koji se počeo koristiti u kasnijem latinskom i predromanskim jezicima, što je gotovo stoljeće nakon Augustinove smrti.

Izvorni grčki tekst Evanđelja koristi više izraza za koncept opraštanja. Ono što nalazimo u biblijskim tekstovima, uključujući i Oče naš, različiti su izrazi koji se mogu prevesti kao odricanje od prava nad dugom ili neopterećenje. U tom je smislu Augustinovo shvaćanje opraštanja posve biblijsko. Opraštanje kao milostinja i svetopisamski pojam grijeha kao duga, idu ruku pod ruku, kao što prvo pokriva drugo: „Milostinja oslobađa od smrti, ona čisti od svakoga grijeha.” (Tobija 12, 9).

Kao što Gary Anderson objašnjava u svojoj knjizi Grijeh: „Najčešća biblijska metafora za grijeh, u većem dijelu Novoga zavjeta, jednako kao i u čitavoj rabinskoj literaturi i aramejskom jeziku, je težina koju pojedinac mora nositi. Govoreći o kršćanstvu, primarna metafora grijeha je

dug.” Ovaj pomak označava glavni prijelaz u biblijskoj misli - onaj koji će svoj vrhunac naći u izvornom grčkom obliku Gospodnje molitve, koja glasi „otпусти nam duge naše, kao što i mi otpuštamo dužnicima našim”.

Pogledajmo obred Dana velikoga pomirenja kako je opisan u Levitskom zakoniku: „Neka mu na glavu Aron stavi obje svoje ruke i nad njim ispovjedi sve krivnje Izraelaca, sve njihove prijestupe i sve njihove grijehe. Položivši ih tako jarcu na glavu, neka ga pošalje u pustinju s jednim prikladnim čovjekom. Tako će jarac na sebi odnijeti sve njihove krivnje u pusti kraj.” (Lev 16, 21–22). U ceremoniji uklanjanja grijeha Izraelaca sudjelovao je žrtveni jarac. Anderson objašnjava kako je to bila neka vrsta tovarnih životinja koja može nositi značajnu težinu na leđima. Prema biblijskom tekstu, veliki bi svećenik stavio obje ruke na glavu životinje, priznao nad njom grijehe naroda, a zatim bi je poslao u pustinju, da se nikada ne vrati. Pretpostavlja se da je zvijer preuzela težinu grijeha ljudi, noseći ih duboko u pustinju gdje bi bili izvan dosega Boga. Ovo je izvršni biblijski primjer koji grijeh opisuje kao teret. Opraštanje bi prema tome bilo moralno, duhovno rasterećenje.

Ali Ponovljeni zakon pruža drugu vrstu pogleda. Ovo je odlomak poznat kao Remissionis Domini (oprostenje Gospodinovo). Tekst nalaže da imućni svakih sedam godina moraju otpustiti dugove onima koji su bili siromašniji. To je

bila uobičajena mezopotamska praksa koju su Izraelci usvojili. Prva Isusova propovijed (kao što se nalazi u evanđelju po Luki) predstavlja ga kako u subotu u sinagogi odmotava Izaijin svitak i najavljuje da je došao proglasiti „Godinu Gospodnju”, jubilarnu godinu kada će se dugovi oprostiti. Tekst glasi:

„I dođe u Nazaret, gdje bijaše othranjen. I uđe po svom običaju na dan subotnji u sinagogu te ustane čitati. Pruže mu svitak Knjige proroka Izaije. On razvije svitak i nađe mjesto gdje stoji napisano: Duh Gospodnji na meni je / jer me pomaza! / On me posla / blagovjesnikom biti siromasima, / proglasiti sužnjima oslobođenje, / vid slijepima, / na slobodu pustiti potlačene, / proglasiti godinu milosti Gospodnje.” (Lk 4, 16–19)

To je duh koji upućuje na grčku formulaciju molbe u Gospodnjoj molitvi: „oprosti nam duge naše”, kae aphes hēmin ta opheilēmata hēmōn. Ustanovljenje Jubilarne godine (Godine Gospodnje) nije podrazumijevalo ništa u vezi s opraštanjem grijeha. Štoviše, glagol koji Evanđelja koriste, aphiemī, strogo ukazuje na otpuštanje duga. U molitvi se glagol koristi kao „financijska” metafora. Anderson je primijetio da bi riječi „otпусти nam duge naše kao što i mi opraštamo dužnicima našim”, zvučale pomalo čudno za izvornog govornika grčkoga u prvom stoljeću, jer se o grijesima obično nije razmišljalo financijskim izrazima. Ako grčki izraz prevedemo na

aramejski ili hebrejski, savršeno bi se uklopio u Palestinu iz Isusovog vremena. Doista, oblik pronađen u Peshitti - sirijskoj ili kršćanskoj aramejskoj Bibliji - vjerojatno je bliža predodžba onoga što je Isus mogao reći: šbûq lān hawbayn, gdje verbalni imperativ šbûq znači „odreći se svog prava (sakupljanja) ‘na’ dug’(hawbayn) koje smo zaslužili.”

Jasno je da grčki opheilēmata ne znači nužno (ili isključivo) financijske obveze. Ista se riječ koristi u drugim biblijskim odlomcima, posebno u Pavlovoj poslanici Rimljanima koja se odnosi na oproštenje grijeha. Na neki način, ono što pokazuje „financijsko” razumijevanje opraštanja jest da čovjek kad griješi, neprimjereno „posuđuje” od Boga nešto što samo njemu pripada - naime, vlast koja u konačnici odlučuje što je dobro a što loše za nas. Postanak nam govori o tome što se dogodilo u Edenu: zmija je uzurpirala Božji autoritet da uvjeri Adama i Evu da jedu plod s drveta dobra i zla. Ono što bi, dakle, mogao tražiti navedeni dio Gospodnje molitve jest poniznost da se prepozna Božji autoritet („otпусти nam duge naše”), što mu i dugujemo, i spremnost da oponašamo njegovu velikodušnost („kako i mi opraštamo dužnicima našim”).

<https://www.svjetlorijeci.ba>

Moć duhovnosti: Otvoriti se milosti opraštanja

Otkako je svijeta i vijeka ljudi stalno nanose patnju, bol i nepravdu jedni drugima. Vjerojatno ne postoji čovjek koji nikad nije bio u takvoj situaciji, bilo da je žrtva bilo da je agresor, da je sam paćenik ili da stvara patnju drugima, da su drugi nepravedni prema njemu ili da je sam nepravedan prema drugima...Što mislite kakav bi bio naš svijet kad bi ljudi jedni drugima više i potpunije opraštali? Možete li graditi svoj osobni svijet bez mržnje i osvete?

Za mnoge je opraštanje samo jedna lijepa priča za naivne, i ništa više, čista utopija u našoj dolini suza. Za neke je to čak i psihološki neprirodno stanje, pa tvrde da samo budale i slabići opraštaju. Osveta je instinktivna pravednost jer osjećaj za pravdu govori da svatko mora ispaštati za zlo koje čini. Po nekima osveta je snaga koja pročišćava, koja izbavlja iz kompleksa manje vrijednosti, apatije i očaja. „Tko se ne osveti, taj se ne posveti“. „Oko za oko, zub za zub“. Osveta je spontana,

instinktivna i najprirodnija reakcija koja vraća osjećaj samopoštovanja. Zbog ovakvih uvjerenja mnogim ljudima je jako teško, nekima i nezamislivo, moći oprostiti. A zapravo ne znaju da često neopraštanjem sebi nanose najveću štetu.

Opraštanje je mjera za duhovnost

„Ne sudite, i neće vam se suditi, Opraštajte i bit će vam oprošteno“

(Luka 6,37)

Sposobnost opraštanja jedno je od mjerila duhovnosti. „Ljudski je osvetiti se, a božanski opraštati“ kaže stara poslovice. Opraštanje je duhovna snaga koja nadvladava instinktivne reakcije i prirodna pravila. Važna je sastavnica duhovne inteligencije. Istinski opraštati mogu samo duhovno visoko razvijene osobe. Ljudi koje susrećemo naša su ogledala, ono što vidimo u njima dobrim je dijelom refleksija nas samih. Moći oprostiti znači moći vidjeti dobro u drugima i sebi. Opraštanjem se raste u ljudskosti i svetosti.

<https://www.powerofpositivity.com/>

Opraštanje nas oslobađa

„Kad srce plače zbog nečega što je izgubilo, um se raduje zbog nečega što je otkrio“.

- Sofizam

„Energija mržnje neće te odvesti nikamo, ali energija oprosta, koja se otkriva kroz ljubav, promijenit će tvoj život nabolje“

– Paulo Coleho

„Otpusti nama duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim“. Oprost je veličanstvena pobjeda koja nas oslobađa iz ralja mržnje i okova prošlosti donoseći nam unutarnji mir i radost jer oslobađa sile ljubavi u nama. Neopraštanje dovodi do duhovnog zagađenja negativnim osjećajima, mislima i stavovima. Osoba koja mrzi i osvećuje se živi u svijetu osвете i mržnje, a osoba koja oprašta živi u svijetu ljubavi. Oprostiti znači pomiriti se ne samo s drugima već i sa samim sobom. Opraštanje nam omogućuje da živimo u zdravom, vedrom i mirnom stanju duha. Ono je svjestan životni izbor da se usmjeravamo na dobrobit i blagodat života, da živimo u sadašnjosti a ne u prošlosti, mržnji, zlobi i drugim negativnim emocijama. Dok ne oprostimo loša prošlost živi u našoj svakodnevnoj sadašnjosti. Opraštanje je duhovna praksa pročišćavanja duše i pozitivnog i biofilijskog pristupa životu u

ljubavi. To je salutogeni proces koji pretvara patnju, ljutnju, bijes, zlobu, depresiju u više vibracijske frekvencije ljubavi, moći, slobode, radosti i smisla.

Zašto opraštamo?

„Želite li samo na kratko biti sretni? Osvećujte se. Želite li uvijek biti sretni? Opraštajte.“

- Henry Lacordaire

Opraštamo ili ne opraštamo jedni drugima iz različitih razloga i na različite načine. Neki ljudi opraštaju kad shvate da povreditelj jednostavno nije mogao ili nije znao drugačije. Drugi opet opraštaju kad shvate da je povreditelj i sam patio jako mnogo, više od njih ili pak da je dovoljno patio. Često opraštamo kad se povreditelj iskupi za ono što je učinio. Opraštamo kad shvatimo da ne želimo više patiti. Opraštamo i kad odlučimo da nećemo biti jedan/na od onih koji ne praštaju. Opraštamo kad želimo naći unutarnji mir. Opraštamo kad vjerujemo da je duhovna ljubav naš životni izbor i put. Opraštamo kad želimo biti jači od onoga što nas plaši. Opraštamo kad se želimo osloboditi destruktivne veze. Opraštamo kad želimo započeti novi život. Opraštamo jer želimo biti istinski dobre osobe. Opraštamo jer želimo istinski uživati i radovati se životom.

Autentično opraštanje u dvanaest koraka

(prema Jeanu Montbourquettu)

- Odreći se osvete
- Priznati svoju slabost i povrijeđenost
- Podijeliti s nekim svoju bol i povrijeđenost
- Osvijestiti svoje gubitke i odraditi žalovanje
- Prihvatiti ljutnju i srdžbu da se odrekemo želje za osvetom
- Oprostiti samom sebi
- Razumjeti svojega povreditelja
- Prepoznati smisao uvrede u svojem životu
- Prepoznati sebe dostojnim opraštanja i kojemu je već oprošteno
- Ne forsirati opraštanje pod svaku cijenu i na silu
- Otvoriti se milosti opraštanja
- Definitivno okončati odnos ili ga obnoviti

Mala vježba-

Otkriti pozivni smisao povrede: Svako zlo za neko dobro

Ako ste povrijeđeni ili kada ste povrijeđeni može vam pomoći da sebi odgovorite na sljedeća pitanja:

- Što sam naučio od pretrpljene povrede?
- Koje sam nove spoznaje stekao o sebi?
- Koje sam granice i krhkosti otkrio u sebi?
- Jesam li nakon toga postao bolji čovjek?
- Koje sam nove resurse i životne snage otkrio u sebi?
- Koji sam novi stupanj zrelosti dostigao?
- U što me je ova kušnja uvela?
- Koje sam nove razloge življenja prepoznao?
- Do koje je mjere povreda učinila da se očituje dubina moje duže?
- U kojoj sam mjeri odlučio promijeniti svoje odnose s drugima, a posebice s Bogom?
- Kako ću sada nastaviti živjeti?
- S kojom me velikom živom ili povijesnom osobom ili mitskim likom pretrpljena uvreda potiče da se poistovjetim?

Prof. dr. sc. Miro Jakovljević, <http://www.promente.hr>

Zatočenik

Nakon mnogo godina susrela se dva prijatelja, nekadašnji zatočenici u koncentracijskom logoru.

“Je si li oprostio nacistima?”, upita prvi.

“Jesam.”, odgovori drugi.

“E pa, ja nisam! I nikada i neću! Mrzim ih iz dna duše i tako bih se rado osvetio samo kad bi mi se pružila prilika za to.”, pun bijesa na to odvrati prvi.

“Onda si ti još uvijek njihov zatočenik.”, s tugom izgovori drugi.

<https://mudremisli.net>

Mali vjeronaučni leksikon

Naknada

Naknada, latinski *restitutio*, u katoličkoj moralci, popravljanje nepravedno nanesene štete drugom čovjeku. Temelji se na načelu pravednosti i ljubavi prema bližnjemu.

Postoji više oblika naknade:

- povrat (vraćanje ukradenog predmeta),
- naknada u užem smislu (izravnavanje nanesene štete),
- zadovoljština (popravljanje učinjene nepravde),
- plaća (podmirenje duga za učinjeni rad).

Pritom se podrobno razrađuju pojedini slučajevi, uzimajući u obzir objektivnu štetu, okolnosti i nakanu.

Napast

Napast, latinski *tentatio*, privlačnost prema nečemu što je zabranjeno moralnim ili religijskim zakonom, poticaj na grijeh. Kad se savjest i volja aktivno suočavaju s napašću riječ je o kušnji.

Napast je negativna strana kušnje, poticaj protiv moralnih i religijskih vrijednosti, ali i prigoda da čovjek okuša svoju slobodu i osobno se opredijeli za te vrijednosti.

Po biblijskom učenju Bog kuša čovjeka, Sotona ga napastuje.

Po Svetom pismu i kršćanskoj predaji napast je sve ono što uvjetuje, izvana ili iznutra, čovjekovu slobodnu odluku.

Tri su izvora napasti: kozmičke (demonске) sile, svijet i čovjekova unutarnja dispozicija (požuda).

Unutarnje je žarište napasti požuda, prekomjerna želja za užitkom, posjedovanjem i vlašću.

Prema katoličkoj moralci, napast je sve ono što potiče čovjeka protiv ispravnih zahtjeva savjesti. Čovjek joj se opire pozitivnim usmjerenjem prema moralnim i religijskim vrijednostima, potpomognut milošću, molitvom i samosvladavanjem.

Sveti Matej apostol i evanđelist

21. rujna

<https://pozeska-biskupija.hr/>

Sveti Matej, apostol i evanđelist, rodio se u Kafarnaumu oko 5. godine. Prema Evanđeljima sin Alfejev, zvan i Levi, Galilejac, carinik iz Kafarnauma, na području Heroda Antipe, ugostio je u svojoj kući Isusa i nakon tog susreta pridružio se njegovim apostolima. Autor je Matejeva evanđelja, sastavljenog prvotno na aramejskom jeziku (oko 70. godine) i poslije na grčkom (zadnja redakcija 80.-90. godine).

Prema predaji, nakon Judeje propovijedao je kršćanstvo u Arabiji i Etiopiji, gdje je podnio mučeničku smrt. Od 954. njegove relikvije nalaze se u Salernu (Campania). Njegov je simbol dijete ili anđeo. Matej je pisao svoje evanđelje za Židove u Palestini koji su bili dobro upućeni u Sveto pismo Staroga zavjeta. Njima je htio dokazati da je Isus Bogom obećani Mesija te da se u njemu ostvaruju i obistinjuju sva starozavjetna proročanstva i obećanja. Ta je značajka očita za Matejevo evanđelje od početka do kraja. Rodoslovljem na početku dokazuje da je Isus Davidov potomak po tijelu.

Svoju svetost Matej je iskazao spremnošću i radošću, kojom je odgovorio na Spasiteljev poziv, svojom velikodušnošću jer je ostavio sve, priredivši svečanu oproštajnu gozbu za rođake i prijatelje te svojom poniznošću, jer se naziva "carinikom" i "grešnikom". Za Matejev mentalitet ključna je posljednja stranica njegovog Evanđelja jer prikazuje uskrsno otajstvo, moć Krista koji je umro i uskrsnuo, njegovu moć u Crkvi. "Dana mi je sva vlast, nebeska i zemaljska. Zato idite i učinite sve narode učenicima mojim! Krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga! Učite ih da vrše sve što sam vam zapovjedio! Ja sam s vama u sve vrijeme do svršetka svijeta" (Mt 28, 18-20). Tu je, doista, vrhunski trenutak Isusova života.

On stoji između Isusove povijesti do tog trenutka, od njegova rodoslovlja, rođenja, propovijedanja, muke, smrti i uskrsnuća te života Crkve koja će propovijedati, naučavati i krštavati sve do konca vremena.

Sveti Matej zaštitnik je carinika, poreznika, knjigovođa, bankara, burzovnih mešetara, stražara, snaga sigurnosti.

<https://www.velecasnisudac.com>

NAŠI POKOJNI

ANTE DUJIĆ

PU šibensko - kninska, Žitnić, Drniš, 17. rujna 1991.

BOGOSLAV LUKIĆ

PU splitsko - dalmatinska, Maljkovo, 17. rujna 1991.

DAMIR FURDI

PU osječko - baranjska, Osijek, 17. rujna 1991.

GORAN ADRIĆ

PU brodsko - posavska, Vukovar, 17. rujna 1991.

IVAN SREMIĆ

PU sisačko - moslavačka, Šatornja, 17. rujna 1991.

IVICA GRUBAČ

PU splitsko - dalmatinska, Maljkovo, 17. rujna 1991.

JAKOV TOPIĆ

PU splitsko - dalmatinska, Maljkovo, 17. rujna 1991.

KAŽIMIR ABRAMOVIĆ

PU splitsko - dalmatinska, Maljkovo, 17. rujna 1991.

MARINKO KARDUM

PU šibensko - kninska, Šibenik, 17. rujna 1991.

NIKOLA ŽIVKOVIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 17. rujna 1991.

RATKO BRICO

PU brodsko - posavska, Vukovar, 17. rujna 1991.

ŠIME GRABIĆ

PU šibensko - kninska, Oklaj, 17. rujna 1991.

ZORAN BOČINA

PU splitsko - dalmatinska, Maljkovo, 17. rujna 1991.

IVAN LEPČIĆ

PU koprivničko - križevačka, Daruvar, 17.09.1991.

MATO JOVANOVAC

PU vukovarsko - srijemska, Lipovac, 18. rujna 1991.

LUKA VRKLJAN

PU ličko - senjska, Lovinac, 18. rujna 1991.

MARIO MACEK

PU zagrebačka, Petrinja, 18. rujna 1991.

TOMISLAV BRKIĆ

PU ličko - senjska, Lovinac, 18. rujna 1991.

KREŠO MIHALJEVIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Nuštar, 19. rujna 1991.

ANTUN ZAROŽINSKI

PU brodsko - posavska, Velebit, 19. rujna 1993.

STIPE GILIĆ

PU splitsko - dalmatinska, Mali Lošinj, 19. rujna 1995.

MILAN MIHALJEVIĆ

PU ličko - senjska, Zagreb, 19.09.1991.

NIKOLA VRPOLJAC

PU sisačko - moslavačka, Baćin, 20. rujna 1991.

ZVONKO PAVELIĆ

PU primorsko - goranska, Gospić, 20. rujna 1991.

ŽELJKO MOŽNIK

PU primorsko - goranska, u službi, Donja Dobra, 20. rujna 1997.

BRANKO MARKAS

PU zagrebačka, Sunja, 20. rujna 1991.

DRAŽEN TAKAČ

PU koprivničko - križevačka, Pakrac, 20. rujna 1991.

BOHUMIL DOSTAL

PU bjelovarsko - bilogorska, nestao, Daruvar – Pakrac, 21. rujna 1991.

BRANKO MAREKOVIĆ

PU sisačko - moslavačka, nepoznato nije ekshumiran, 21. rujna 1991.

INGRID KETT

PU istarska, pripadnica Civilne zaštite, Vukovar, 21. rujna 1991.

ŽELJKO MAĐERIĆ

PU bjelovarsko - bilogorska, Pakrac, 21. rujna 1991.

PETAR MLADIĆ

PU bjelovarsko – bilogorska, zarobljen Doljani, 03. rujna 1991., ubijen, 22. rujna 1991.

ANTO ŠUTALO

PU brodsko - posavska, Mašić, 22. rujna 1991.

DARKO KUŠIĆ

PU osječko - baranjska, Čelije, 22. rujna 1991.

IVICA ŽIŽANOVIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Slakovci, 22. rujna 1991.

JOSIP ŠARČEVIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Tovarnik, 22. rujna 1991.

SINIŠA BERZENCI,

MUP, Zagreb, 23. rujna 1991.

DUŠAN CVRLJE,

PU splitsko - dalmatinska, Maljkovo, 23. rujna 1991.

MIRO MILANOVIĆ,

PU splitsko - dalmatinska, Maljkovo, 23. rujna 1991.

IVICA NAGLIĆ,

PU bjelovarsko - bilogorska, Bjelovar, 23. rujna 1991.

ANTE RADAN,

PU splitsko - dalmatinska, Maljkovo, 23. rujna 1991.

POČIVALI U MIRU